

ความเชื่อเหนือธรรมชาติในภาษาเวียดนาม

Supernatural Beliefs in Vietnamese Language

Received: May 2, 2020; Revised: June 6, 2020; Accepted: June 29, 2020

เมธัส ศิริวัฒน์¹

Methus Siriwat

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาความเชื่อเหนือธรรมชาติในภาษาเวียดนาม โดยการค้นคว้าจากพจนานุกรม 2 เล่ม สำนวนสุภาษิตเวียดนาม นิทาน ชื่อละคร และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ที่เกี่ยวกับความเชื่อเหนือธรรมชาติในภาษาเวียดนามจำนวน 348 คำ ผลการศึกษาพบว่าคำศัพท์ที่เกี่ยวกับความเชื่อเหนือธรรมชาติ 3 หมวด ดังนี้ 1) หมวดคำเรียกผีพบจำนวน 158 คำ ประกอบด้วย 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1.1) คำเรียกผีจำนวน 26 คำ 1.2) อารมณ์ของผีจำนวน 21 คำ 1.3) พฤติกรรม/การกระทำของผีจำนวน 22 คำ 1.4) บุคคล สถานที่ สิ่งของ และพลังอำนาจ และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผี จำนวน 89 คำ 2) หมวดคำเรียกเทพเจ้าในศาสนาพบจำนวน 170 คำ ประกอบด้วย 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ 2.1) เทวดาในศาสนาพุทธจำนวน 89 คำ 2.2) เทพเจ้าในศาสนาคริสต์จำนวน 53 คำ 2.3) เทพเจ้าอื่น ๆ จำนวน 27 คำ 3) หมวดคำเรียกปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ 21 คำ ตามลำดับ อนึ่งคำศัพท์ดังกล่าวแสดงอัตลักษณ์ของชาวเวียดนาม 3 ประการสำคัญคือ 1) ความเชื่อเรื่องภูตผี 2) การนับถือศาสนา 3) ความเชื่อเรื่องปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ

คำสำคัญ: ความเชื่อเหนือธรรมชาติ, ภาษาเวียดนาม

Abstract

This article presents the analysis of supernatural beliefs in Vietnamese via vocabulary. The data was collected from two dictionaries, idioms, tales, drama titles, and websites, related to these types of belief. The results revealed that the language involved to these beliefs, and can be realized from a total of 348 words, representing three categories: 1) summoning phases were found 158 words, divided into 4 groups 1.1) 26 words of phantoms, 1.2) 21 words of phantoms of emotions 1.3) 22 words of behavior/actions of ghosts 1.4) 89 words of people, things and power and ghost-related

¹ สถาบันภาษาและวัฒนธรรมนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (Institute of International Language and Culture, CRRU) e-mail: Curoba32462@gmail.com

events, 2) Divine words were found 170 words, which can be classified into 3 groups: 2.1) 89 words of angels in Buddhism 2.2) 53 words of Christian God 2.3) 27 words of other gods, and 3) Supernatural phenomena were found 21 words, respectively. In addition, it is suggested that these particular words represent the identities of Vietnamese people such as the beliefs about ghosts, religious, and supernatural phenomena.

Keywords: Supernatural beliefs, Vietnamese language

บทนำ

ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น ความเชื่อในเบื้องต้นน่าจะมีเหตุจูงใจมาจากธรรมชาติที่มีอำนาจเหนือคน เมื่อรวมเข้ากับความรู้จึงทำให้คนต้องไขว่คว้าหาสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อให้เกิดความมั่นใจ อบอุ่นใจและเป็นที่พึ่งทางใจ ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์มีความเชื่อเป็นแรงขับเคลื่อนชีวิตและเป็นเครื่องหล่อหลอม ยึดเหนี่ยวจิตใจและจิตสำนึกของกลุ่มคนแต่ละกลุ่ม

ความเชื่อในสังคมเวียดนาม ตั้งแต่ชาวเวียดนาม ก่อร่างสร้างประเทศซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “อาณานิคม” นั้นตามตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาว่าชาวเวียดนามเป็นลูกมังกรหลานนางฟ้า “เทพธิดาเอวเกอกับหลากหลงเกวิน” ได้ให้กำเนิดบุตร 100 ฟอง ต่อมาบุตร 50 คน ย้ายไปอยู่ทะเลกับพ่อ ส่วนอีกครึ่งที่เหลือย้ายไปอยู่กับแม่บนภูเขาซึ่งเชื่อว่าเขาเป็นสวรรค์มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ ลูกทั้ง 50 คนที่ย้ายตามแม่ไปอยู่ภูเขายังได้ก่อตั้งอาณาจักรวันลางซึ่งเป็นปฐมบทของประเทศเวียดนามและชาวเวียดนามมาจนปัจจุบัน ดังนั้น ชาวเวียดนามจึงมีความนับถือและเคารพบูชาเทพธิดาเอวเกอกับเทพมังกรหลากหลงกวน นอกจากนั้น ยังมีเรื่องเล่าว่า เทพภูเขาและเทพแห่งทะเลต่อสู้เพื่อแย่งนางอันเป็นที่รัก แต่เทพแห่งภูเขาก็ก่อกำเริบเทพแห่งทะเลได้ในทุกปี ซึ่ง เป็นที่มาของพายุต่าง ๆ ที่เวียดนามต้องประสบทุกปี (สุนทร โคตรบรรเทา:2558, หน้า 11-13) ตำนานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ชาวเวียดนามในการสร้างชาตินั้นมีความเชื่อที่ผูกพันกับธรรมชาติ เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งสามารถบันดาลให้ประสบความสุขหรือความทุกข์ได้

ประเทศเวียดนาม ประชาชนมีเสรีในการเลือกนับถือศาสนา ในอดีต เมื่อจีนปกครองเวียดนาม ได้นำลัทธิขงจื๊อเข้ามาเผยแพร่ กับลัทธิการบูชาวิญญาณบรรพบุรุษตามธรรมเนียมจีน จึงทำให้ชาวเวียดนามรับเอาประเพณีการเซ่นไหว้วิญญาณเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม นอกจากนั้นยังนับถือลัทธิเต๋าและศาสนาพุทธนิกายมหายานแต่ก็ยังมีอีกมากมายที่ยังคงเคารพบูชาเทพเจ้าตามความเชื่อถือมาแต่ครั้งโบราณกาล จนถึงปัจจุบันซึ่งนอกจากศาสนาพุทธ แล้วยังมี ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู และศาสนาอิสลาม ที่ชาวเวียดนามนับถือกันมานานแล้ว นอกจากนี้เวียดนามยังมีลัทธิใหม่เกิดขึ้นอีก 2 ลัทธิคือ ลัทธิกวไต (Cao Dai) และลัทธิฮว๋า หาว (Hoa Hao)

นอกจากความเชื่อดังกล่าวแล้ว ยังมีความเชื่อที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่ อาทิ ความเชื่อและบูชารูปศิวิลิ่งค์และรูปโยนี รูปปั้นที่แสดงการสืบพันธุ์ของทั้งคนและสัตว์ด้วยรูปสัญลักษณ์บนกลองดงเซิน

(Dong Son) ที่พบในแต่ละพื้นที่ในเวียดนามต่างก็แสดงรูปสัญลักษณ์เหล่านี้และตัวกลองที่เป็นรูปครกกับไม้ตีกลองแท่งยาวเองก็แสดงความเชื่อและความเคารพในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ของธรรมชาติ นอกจากนี้ ชาวเวียดนามมีความเชื่อเกี่ยวกับคนที่สามารถแบ่งได้เป็นสองส่วนคือ “ร่างกาย” และ “จิตใจ” สิ่งที่เราเรียกว่าจิตใจนี้ก็สามารถแยกได้อีกเป็นสองส่วนคือโฮ่น (Hồn = วิญญาณ) กับ เวีย (Vía = ขวัญ) ทั้ง Hồn และ Vía นั้นคนสมัยโบราณได้อธิบายถึงความสัมพันธ์กับร่างกายว่าเมื่อสิ้นลมหายใจ Vía จะลอยหายไปกับดิน ส่วน Hồn นั้นยังเหลืออยู่และจะกลับไปยังต้นธารที่กำเนิดในอีกโลกหนึ่งด้วยเรือที่ถูกสร้างจำลองติดไปกับศพรวมทั้งข้าวของเครื่องใช้ จากความเชื่อนี้เองทำให้เชื่อว่าคนที่ตายแล้วไม่ได้ไปไหนแต่หากไปอยู่อีกโลกฝั่งหนึ่งที่ยังรับรู้ได้ และนี่เองเป็นพื้นฐานในการเคารพคนที่ตายแล้วและกลายเป็นพื้นฐานของความเชื่อและการบูชาเคารพบรรพบุรุษสืบมาด้วย (Trần Ngọc Thêm: 2004, หน้า234-253)

จากพจนานุกรม สำนวนสุภาษิต นิทาน ชื่อละคร และเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเหนือธรรมชาติต่าง ๆ ในภาษาเวียดนามจำนวน 348 คำ และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเหนือธรรมชาติในภาษาเวียดนาม ซึ่งยังไม่พบว่ามีผู้ใดได้ศึกษากรณีดังกล่าวจากพจนานุกรม สำนวนสุภาษิตเวียดนาม นิทาน ชื่อละคร และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนี้รวมกัน ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้สนใจศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเหนือธรรมชาติในภาษาเวียดนาม เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในมโนทัศน์เรื่องความเชื่อเหนือธรรมชาติของชาวเวียดนาม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับความเชื่อเหนือธรรมชาติในภาษาเวียดนาม

ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาเฉพาะคำเรียกผี เทพ ศาสนา และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติเท่านั้น
2. ศึกษาความหมายจากพจนานุกรมไทย-เวียดนาม เวียดนาม-ไทย สำนวนสุภาษิต นิทาน ชื่อละคร เท่านั้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปฎิญา บุญมาเลิศ (2554) คำเรียกผีและความเชื่อเรื่องผีในภาษาไทยถิ่นเหนือ ผลการวิจัยพบว่า คำเรียกผีในภาษาไทยถิ่นเหนือมีจำนวนทั้งสิ้น 43 คำ เมื่อนำมาจำแนกประเภทคำเรียกผีในภาษาไทยถิ่นเหนือตามองค์ประกอบทางความหมาย พบว่าคำเรียกผีในภาษาไทยถิ่นเหนือมีความแตกต่างกันใน 8 มิติ ได้แก่ การกระทำ การปรากฏ เพศ การแสดงออก แหล่งที่อยู่ ที่มาของการตาย สิ่งที่มีมนุษย์กระทำให้อาหาร

มนสิการ เสงสุวรรณ(2550) คำเรียกประเภทผีของคนไทยในชุมชนวัดสวนแก้ว ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี : การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ผลการศึกษาพบว่า มีคำเรียกผีที่รวบรวมได้ทั้งหมด 59 ครั้ง จัดเป็น 52 ประเภทและสามารถนำมาจัดระบบจำพวกแบบชาวบ้านได้แล้วยังพบว่าคำเรียกผีแต่ละคำมีมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายพื้นฐาน 3 มิติด้วยกันคือ มิติตัวตน ตีร้าย และสภาพ นอกจากนี้มีมิติอื่นอีก 7 มิติ ได้แก่ ลักษณะการตาย ที่อยู่ หน้าที่ อายุ อาหาร เพศ และลักษณะพิเศษรวมทั้งสิ้น 10 มิติ

มนสิการ เสงสุวรรณ(2558) การศึกษาระบบคำเรียกผีและมโนทัศน์เรื่องผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาว ภาษาพม่า ภาษาเขมร และภาษามาลายู แยกความหมายด้วยมิติแห่งความแตกต่างในสามมิติคือ การมีตัวตน ตีร้าย ที่อยู่ จัดตามระดับชั้นได้ 5ชั้น ระดับตั้งต้น ระดับมูลฐาน ระดับพื้นฐาน ระดับเจาะจง และระดับปลีกย่อย และจัดตามระดับความสำคัญทางสังคม

สมหมาย ชินนาค (2538) การศึกษาวิจัยเรื่อง "ผีปะก่า : คติความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษของชาวไทย - กวย (ส่วย) เลี้ยวช้าง จังหวัดสุรินทร์" ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคติความเชื่อและการเปลี่ยนแปลงของระบบความเชื่อเรื่องผีปะก่าผลการศึกษาได้ตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังต่อไปนี้ ประการแรกพบว่าผีปะก่าอันเป็นผีที่ประจำอยู่ในหนังปะก่า (ช่วงบาศสำหรับคล้องช้างป่า) นั้น ชาวกวยเลี้ยวช้างเชื่อว่าประกอบด้วยวิญญาณ 2 ประเภทด้วยกัน คือ "พระครู" ซึ่งเป็นวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ที่มีสถานภาพเทียบเท่าเทพ และวิญญาณของบรรพบุรุษในสายตาระกูลที่เคยเป็นหมอช้างพวกเขาเชื่อว่าผีปะก่าสามารถให้คุณและโทษแก่นมนุษย์ได้

ผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลปรากฏคำศัพท์ที่เกี่ยวกับคำเรียกผีในภาษาเวียดนามทั้งสิ้น 3 หมวดดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หมวดคำเรียกผี มีจำนวน 158 คำ

ผี ตามที่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้อธิบายว่า คือ สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาพลึกลับ มองไม่เห็นตัว แต่อาจจะปรากฏเหมือนมีตัวตนได้ อาจให้คุณหรือให้โทษได้ มีทั้งดีและร้าย ซึ่งปรากฏคำเรียกที่เกี่ยวกับผีทั้งในสำนวน เช่น *Lắm thấy nhiều ma* (มากหมอผีมากผี) ส่วนนิทานในเรื่องตำนานต้น “เนว” เช่น *Cuối cùng chúng bắt người phải chấp nhận thể lệ do chúa quỷ đặt ra là: “Ăn ngon cho gốc “... พระยาปีศาจก็ออกกว่า “ปีศาจจะได้กินยอด ส่วนมนุษย์ก็กินโคน” ให้มนุษย์ทำตามกฎนั้น...”* หรือจะเป็นชื่อละคร เช่น *ma rừng* “ผีป่าซาตาน” *Lời nguyên domino* “คำสาปโดมิโน” ซึ่งผู้วิจัย ได้จัดเป็น 4 กลุ่มย่อยดังนี้

1.1 คำเรียกผี

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับภูตผีปิศาจ และ สัตว์ประหลาด มีจำนวน 26 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
ภูต	ác quỷ
ปิศาจ	ba bị
ผี	ma
มาร	đại ác
เปรต	ma quái
ผีบรรพบุรุษ	tôn miếu

1.2 อารมณ์ของผี

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่าผีก็มีอารมณ์เป็นของตนเอง มีจำนวน 21 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
อำมหิต	ác
ผูกพยาบาท	ác tâm
คุ้มดีคุ้มร้าย	ám ó
ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
อาฆาต	lửa hận
ดลใจ	cao hứng
ร้ายกาจ	sài lang

1.3 พฤติกรรม/การกระทำของผี

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่าผีมีอิทธิฤทธิ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งต่าง ๆ มีจำนวน 22 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
ถูกผีเข้า	ám
ฆ่า	án mạng
หายตัว	bắt
ถูกผีอำ	bóng dè

สิ่งสู่
ครอบงำ

canh cánh
mặc niệm

1.4 บุคคล สิ่งของ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผี

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายยังพบว่า มีทั้งหมดจำนวน 89 คำ โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผีจำนวน 16 คำ สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับผีจำนวน 32 คำ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผีจำนวน 41 คำ อาทิ

ภาษาไทย

คนเข้าถ้ำหรือเข้าทรง (บุคคล)
หมอผี (บุคคล)
หมอผีประจำหมู่บ้านของชาวเขา (บุคคล)
เครื่องรางของขลัง (สิ่งของ)
ยาเสน่ห์ (สิ่งของ)
ยันต์ (สิ่งของ)
พิธีกรรมไล่ผี (พิธีกรรม)
ปลุกผี (พิธีกรรม)
อวิชชา/วิชาผี (พิธีกรรม)

ภาษาเวียดนาม

bóng
đồng cốt
thầy mo
bùa hộ mệnh
chiêu hồn
linh phủ
bắt quýt
di đoan
luân hồi

2. หมวดคำเรียกเทพเจ้าในศาสนา มีจำนวน 170 คำ

เทพ หรือ เทวดา ตามคติความเชื่อทางศาสนาต่าง ๆ หมายถึง ชาวสวรรค์ที่เป็นโอปปาติกะ มีกายทิพย์ ตาทิพย์ หูทิพย์ และกินอาหารทิพย์และเสวยสุขในสรวงสวรรค์ชั้นต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นภพภูมิที่ดี (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า 580) ซึ่งสอดคล้องกับศาสนา ศาสนา (Tôn giáo) ในภาษาเวียดนามนั้นเพี้ยนมาจากคำว่า Tôn giáo นั้นเอง Tổ tông หมายถึง บรรพบุรุษ ส่วน Giáo dục หมายถึง การศึกษา การสืบทอด ซึ่งถ้าแปลรวมนั้นก็คือการรับรู้และศึกษาตามแนววิถีของบรรพบุรุษ (Trần Ngọc Thêm: 2004, หน้า 249) ถึงแม้ชาวเวียดนามเองก็มีการนับถือศาสนาอื่น ๆ บ้างแต่ก็เป็นการผสมผสานและการเสริมความเชื่อให้แกกัน ซึ่งปรากฏคำเรียกที่เทพเจ้าในศาสนาทั้งในสำนวน เช่น có tiền mua tiền cũng được (มีเงินซื้อเทพได้) ส่วนนิทานในเรื่องตำนานภูเขาดังต่อไปนี้ เช่น ...Phật bà có nhiều phép lạ để trị bọn âm binh quấy nhiễu “...พระแม่กวนอิมมีอิทธิฤทธิ์สามารถกำจัดพวกวิญญาณร้ายที่มาก่อเรื่องวุ่นวาย” หรือจะเป็นชื่อละคร เช่น ông tơ bà nguyệt “พ่อสื่อแม่ชัก” nữ thần chết xinh đẹp “สาวงามยมทูต” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เทวดาในศาสนาพุทธ

เวียดนามเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางศาสนาและความเชื่อ ทั้งนี้ศาสนาพุทธคือหนึ่งในบรรดาศาสนาที่ดำรงอยู่คู่ดินแดนแห่งนี้มาเป็นเวลายาวนานกว่าพันปี มีผู้นับถือพระพุทธศาสนา 10-50% พระพุทธศาสนาเข้าสู่ดินแดนแห่งนี้ใน 2 ระยะ โดยในระยะแรกนั้นอยู่ในราวคริสต์ศตวรรษที่ 3 เวียดนามได้รับอิทธิพลทางพระพุทธศาสนาจากอาณาจักรจามปา สันนิษฐานว่าเป็นอาณาจักรโบราณตั้งอยู่ระหว่างเวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้ อาณาจักรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมในการนับถือพระพุทธศาสนาจากชาวปัลลวะ ซึ่งเป็นผู้อพยพมาจากทางตอนใต้ของอินเดีย (พิน ดอกบัว, 2554:290-291) จากข้อมูล 89 คำ จำแนกตามความหมายได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

2.1.1 คำเรียกเทวดาหรือบุคคลในศาสนาพุทธ

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่ามีคำเรียกชื่อเทวดาหรือบุคคลในศาสนาพุทธ มีจำนวน 8 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
ยมบาล	điêm vương
พระพุทธเจ้า	đại thánh
พระสงฆ์	mục sư
นางฟ้า	nàng tiên
พระพุทธ	phật
ยมทูต	xanh cỏ

2.1.2 สถานที่

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่ามีคำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ในศาสนาพุทธ มีจำนวน 11 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
อาราม	chiền
วิหาร	điện thờ
โบสถ์	đền
ศาลเจ้าที่	tĩnh

2.1.3 สิ่งของ และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่ามีจำนวน 70 คำ โดยแบ่งเป็นสิ่งของ
วัตถุจำนวน 23 คำ และความเชื่อในศาสนาพุทธจำนวน 47 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
พระพุทธรูป (สิ่งของ วัตถุ)	pháp bảo
พระเครื่อง (สิ่งของ วัตถุ)	bùa phật
การกลับชาติมาเกิด (ความเชื่อ)	ba sinh
ผลกรรม (ความเชื่อ)	báo ứng
สวรรค์ (ความเชื่อ)	cõi mong

2.2 เทพเจ้าในศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์นั้นแม้ว่าจะมีจำนวนศาสนิกชนรองจากพระพุทธศาสนา แต่กระนั้นก็ตาม
ศาสนาคริสต์ในเวียดนามสามารถจำแนกได้เป็น 2 นิกาย คือนิกายโรมันคาทอลิก และ นิกายโปรเตสแตนต์
ทั้งนี้ประชากรส่วนใหญ่นับถือนิกายโรมันคาทอลิก ขณะที่ส่วนน้อยนับถือโปรเตสแตนต์ (Jesudas
M.Athyal, 2015:342) จากข้อมูล 53 คำ สามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 3 กลุ่มดังนี้

2.2.1 คำเรียกเทพเจ้าหรือบุคคลในศาสนาคริสต์

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่ามีคำเรียกชื่อเทพเจ้าหรือบุคคลใน
ศาสนาคริสต์ มีจำนวน 20 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
พระเจ้า	chúa trời
บาทหลวง	có' đạo
ทูตสวรรค์	điệp
ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
สันตะปาปา	giáo hoàng
ชาตาน/ลูซิเฟอร์*	ranh con
พระเยซู	tên thánh
เทวดาฝรั่ง	thần minh

ชาตาน/ลูซิเฟอร์* เดิมเคยเป็นเทวดาที่รับใช้พระเจ้าแต่ถูกเทวดากันแกล้งโดยให้ตกจาก
สวรรค์จึงทำให้โกรธแค้นพระเจ้ายิ่ง

2.2.2 สถานที่

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่ามีคำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ในศาสนาคริสต์มีจำนวน 3 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
สถานที่ฝังศพ	bãi
สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาคริสต์	đất thánh
โบสถ์ของคริสต์	nhà thờ

2.2.3 สิ่งของ และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่ามีจำนวน 30 คำ โดยแบ่งเป็นสิ่งของวัตถุจำนวน 13 คำ ความเชื่อในศาสนาคริสต์จำนวน 17 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
ไม้กางเขน (สิ่งของ วัตถุ)	câu rết
ดาบศักดิ์สิทธิ์ (สิ่งของ วัตถุ)	gươm
คัมภีร์ (สิ่งของ วัตถุ)	nghe lê
ไถ่บาป (ความเชื่อ)	chước
น้ำท่วมครั้งใหญ่สมัยโนอาห์ (ความเชื่อ)	đại hồng thủy

2.3 เทพเจ้าอื่น ๆ

นอกจากความเชื่อในด้านศาสนาหรือลัทธิต่าง ๆ แล้ว ชาวเวียดนามยังเชื่อว่ามีเทพเจ้าต่าง ๆ อยู่อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัย ได้จัดเป็น 3 กลุ่มดังนี้

2.3.1 คำเรียกเทพเจ้าหรือบุคคล

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่ามีคำเรียกชื่อเทพเจ้า มีจำนวน 12 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
เทพพยากรณ์	xin thê
เทพซุส เทพทำฟ้าร้อง	mộc tinh
เทพแห่งดิน	tho thạn
เทพแห่งโชคกลาง	thuật số
เทพแห่งไฟ	táo quân
เทพแห่งครว	ông tán

2.3.2 สถานที่

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่าคำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ที่มีจำนวน

3 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
วิหาร	thái dương
แท่นบูชา	phật đài
แม่น้ำขี้คิ	suối vàng

2.3.3 สิ่งของ การกระทำ และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์ในด้านความหมายพบว่าจำนวน 12 คำ โดยแบ่งเป็นสิ่งของ
วัตถุจำนวน 1 คำ การกระทำจำนวน 2 คำ และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าอื่น ๆ จำนวน 9 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
เทวรูป (สิ่งของ วัตถุ)	mộ địa
พยากรณ์ (การกระทำ)	long mạch
บูชา/สังเวย (การกระทำ)	hi sinh
อมตะ (ความเชื่อ)	thiên thu
อานุภาพ (ความเชื่อ)	thần thế

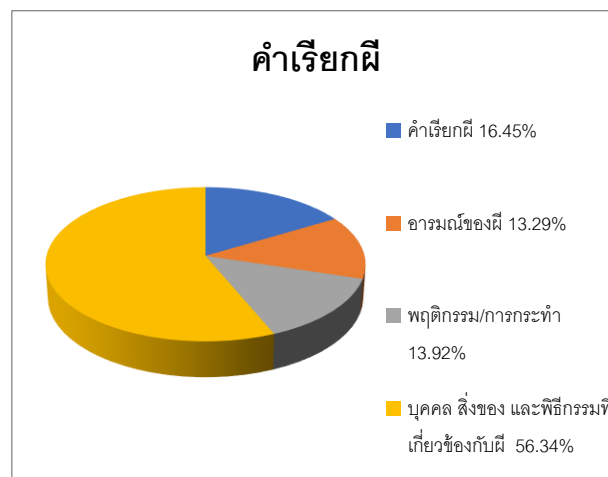
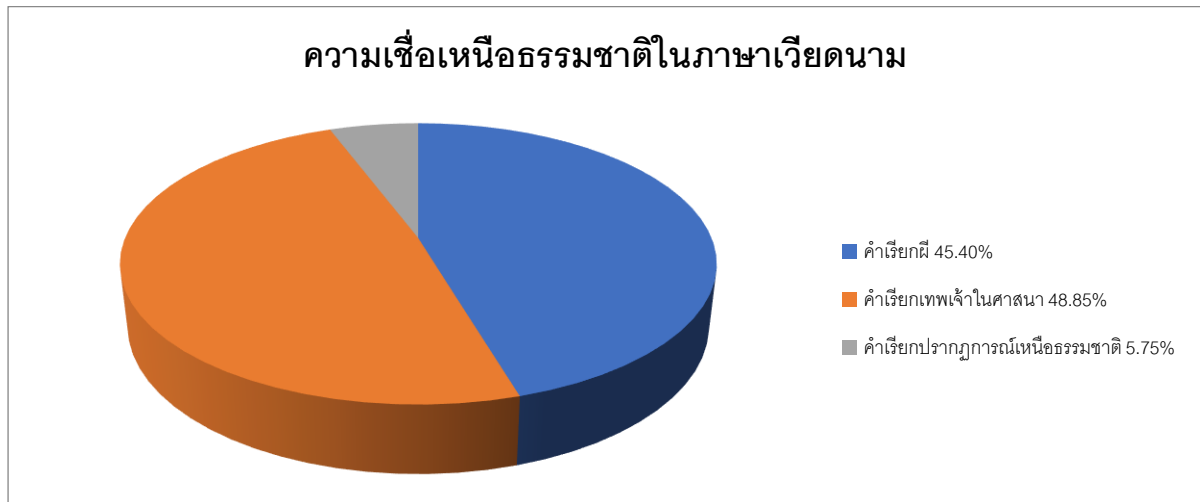
3. หมวดคำเรียกปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ

ความเชื่อเหนือธรรมชาติ เป็นคำกลาง ๆ ที่รวมเอาความเชื่อที่อยู่นอกเหนือความเป็นเหตุเป็นผลทางวิทยาศาสตร์เอาไว้ด้วยกัน ทั้งการนับถือผีบางเทวดา ตำนานเหนือจริงต่าง ๆ ในทางความเชื่อส่วนบุคคลแล้ว เราคง ไม่สามารถจะกำหนดอะไรได้ ๆ ได้ว่าใครควรจะต้องเชื่ออย่างไร จากข้อมูล สามารถจัดหมวดคำที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติได้ 21 คำ อาทิ

ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
จานผี UFO	đĩa bay
เรื่องราวเกี่ยวกับอภินิหารของผู้วิเศษ	hồ tinh
มนุษย์วิเศษหรือกายสิทธิ์	hùng
เวทมนต์ คาถา	làm phép
พอมด แม่มด	phù thủy
สัตว์ประหลาดเช่น นาค ครุฑ มังกร	quỷ

อภิปรายผล

การศึกษาความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติในภาษาเวียดนามจากพจนานุกรม สำนวนสุภาษิต นิทาน และชื่อ ละคร ในครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มความหมายคือ คำเรียกผีพบมีจำนวน 158 คำ คำเรียกเทพเจ้าในศาสนาพบมีจำนวน 170 คำ และคำเรียกปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติพบมีจำนวน 21 คำ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

จากข้อมูลและตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าชาวเวียดนามมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าและศาสนา มากที่สุด รองลงมาคือเรื่องภูตผีปีศาจ และเรื่องเหนือธรรมชาติ ผู้เขียนคิดว่าหากไม่มีการรักษาภูมิปัญญา ทางภาษาเอาไว้ ในอนาคตภาษาและวัฒนธรรมเหล่านี้ก็จะเลือนหายไปท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในบริบทโลกาภิวัตน์ แบบสังคมเมือง ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งในปัจจุบัน ดังนั้นการศึกษานี้ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยธำรงภาษาและวัฒนธรรมความเชื่อต่าง ๆ อันงดงามเอาไว้

เอกสารอ้างอิง

- กัมปนาท ขำแก้ว. (2559). “ผี” ปฐมบทแห่งความน่าสะพรึงกลัว พัฒนาการของผีไทย “ผีบุพกาล” สู่ “ผีพาณิชย์”. *วารสารรัฐสมัยแล*, 37(3), 63-87.
- ปฎิญา บุญมาเลิศ. (2554). *คำเรียกผีและความเชื่อเรื่องผีในภาษาไทยถิ่นเหนือในหมู่บ้านป่าเส้าหลวง ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- พิน ดอกบัว. (2554). *ประวัติพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- มนสิการ เสงสุวรรณ. (2550). *คำเรียกประเภทผีของคนไทยในชุมชนวัดสวนแก้ว ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี : การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์*. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มนสิการ เสงสุวรรณ. (2558). *การศึกษาระบบคำเรียกผีและมนต์คนเรื่องผีในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์*. วิทยานิพนธ์ อ.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เมธัส ศิริวัฒน์. (2561). *ชื่อละครโทรทัศน์เวียดนามในมิติภาษาและวัฒนธรรม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.

- วู ถิ กิม จี. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย*. ปริญญาโท ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมหมาย ชินนาค. (2538). *ผีปะก่า : คติความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษของชาวไทย - กวย (ล้วย)เหลียงซ้าง จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ มน.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- โสภณา ศรีจาปา. (2544). *โลกทัศน์ของชาวเวียดนามจากสุภาชีวิต*. โครงการอินโดจีนศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- สำนักพิมพ์เท้แซย (Thế Giới Publishers). (ไม่ระบุปี). *Vietnamese Legends and Folk Tales*.
สุนทร โคตรบรรเทา(ผู้แปล). กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์. (2558)
- เหงียน ถิ แทง ถวี และกาญจนา วิชญาปกรณ์. (2561). วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 12(1), 99-114.
- Jesudas M.Athyal,Editor. (2015). *Religion in Southeast Asia*. California.
- Kwon, Heonik (2008). *Ghosts of War in Vietnam*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 0-521-88061-0.
- Phạm Quang Minh. (2010). *Từ điển Việt - Thái*. Tp.Hồ Chí Minh : Neb. Tp.Hồ Chí Minh
- Nguyễn chí thông (เหงียน จิ ธง). (2001). *Từ điển Thái Lan – Việt*. Bangkok : Thailand.
- Trần Ngọc Thêm. (2014). *Tìm về bản sắc văn hóa Việt Nam*. Cái nhìn hệ thống - loại hình. - NXB Tp.HCM: in lần 1-2-3-4: 1996, 1997, 2001, 2004, 2006 (680 tr.).
- joy. (เข้าถึง 22 มกราคม 2563). "ความเชื่อในเวียดนาม". [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก http://ghostaec.blogspot.com/2014/08/blog-post_6.html
- บ้านเถอ (Bàn thờ). (เข้าถึง 22 มกราคม 2563). *ศาลบรรพบุรุษกับความเชื่อของคนเวียดนาม*. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <http://www.vcharkarn.com/blog/13232>
- Sithiphong. (เข้าถึง 22 มกราคม 2563). *ชนพองสยองเกล้า!! สถาบันวิจัยเวียดนามถ่ายรูป"ผี"ไว้ขับพ่น*. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/IndoChina/ViewNews.aspx?NewsID=9530000061635>
- กาญจนพงศ์ รินสินธุ์. (เข้าถึง 22 มกราคม 2563). *ความเชื่อในผีสาววิญญาณในอาเซียน*. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <https://aseanpedia.wu.ac.th/site/readencyclopedia?id=128>

